

Japonca'yı Diğer Dillerden Ayıran Bir Özellik: Yakuwarigo -Türk Japonca Öğrencileri Üzerine Bir İnceleme-

Esra Kıra¹

¹ Japon Dili Eğitimi Anabilim Dalı, Eğitim Fakültesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, Türkiye,
esrakira@gmail.com

Sorumlu Yazar: Esra Kıra

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Kaynak Gösterimi: Kıra, E. (2023). Japonca'yı diğer dillerden ayıran bir özellik: Yakuwarigo - Türk Japonca öğrencileri üzerine bir inceleme. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 19(2), 458-470. <https://doi.org/10.17244/eku.1386414>

Etik Not: Araştırma ve yayın etiğine uyulmuştur. Bu araştırma için Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Bilimsel Araştırma Etik Kurulu'ndan etik onay alınmıştır (Tarih: 08.09.2023, Sayı: 11-25).

A Distinguishing Feature of Japanese: Yakuwarigo -A Study on Turkish Learners of Japanese-

Esra Kıra¹

¹ Department of Japanese Language Education, Faculty of Education, Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale,
Türkiye, esrakira@gmail.com

Corresponding Author: Esra Kıra

Article Type: Research Article

To Cite This Article: Kıra, E. (2023). Japonca'yı diğer dillerden ayıran bir özellik: Yakuwarigo - Türk Japonca öğrencileri üzerine bir inceleme. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 19(2), 458-470. <https://doi.org/10.17244/eku.1386414>

Ethical Note: Research and publication ethics were complied with. Ethical approval was obtained for this research from the Scientific Research Ethics Committee of Çanakkale Onsekiz Mart University Graduate Education Institute (Date: 08.09.2023, 11-25).

Japonca'yı Diğer Dillerden Ayıran Bir Özellik: Yakuwarigo -Türk Japonca Öğrencileri Üzerine Bir İnceleme-

Esra Kırâ¹

¹ Japon Dili Eğitimi Anabilim Dalı, Eğitim Fakültesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, Türkiye, esrakira@gmail.com, ORCID: [0000-0002-7133-9939](https://orcid.org/0000-0002-7133-9939)

Öz

Yakuwarigo, konuşurun yaşı, sosyal statüsü, cinsiyeti gibi karakter özelliklerinin karşı tarafa rahatça aktarılabilmesini sağlayan dil kullanımlarıdır. Bu çalışmada, Türkçede Japonca'ya kıyasla çeşitliliği oldukça az olan *yakuwarigo* özelliğinin Japonca kültürel öğeler yoluyla öğrenilip öğrenilemediğinin belirlenmesi, ayrıca iki dil seviyesi ("temel-orta" ve "orta-ileri") arasında fark görülüp görülmediğinin ortaya koyulması amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklem grubu Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Japonca Öğretmenliği programında eğitim gören 1. ve 4. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden yapılandırılmış görüşme tekniği (anket) uygulanmıştır. Veri toplama amacıyla alıştırma kağıtları kullanılmış olup, Japonca örnek cümlelerin nasıl bir insan profili canlandığı tespit edilmeye çalışılmıştır. İkinci olarak, 5 farklı karakter görseli verilmiş, cümlelere uygun karakterin eşleştirilmesi istenmiştir. Ek olarak, Japon popüler kültür öğelerinin *yakuwarigo* bilgisi ile ilişkisinin tespiti için Japonca bu öğelerin/eserlerin takibini yapıp yapmadıkları, yapıyorlarsa ne sıklıkla okudukları/izlediklerine dair sorular soru kağıdına eklenmiştir. Bu çalışmanın sonucunda, Japon dilindeki kültürel öğelerle 1. sınıflara kıyasla yüksek oranda ilgilenen 4. sınıf öğrencilerinin yanıtlarında çeşitli ve doğru imajların olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Makale Bilgisi

Anahtar Kelimeler: Japonca öğrencisi, profil imajı, *yakuwarigo*

Makale Geçmişi:

Geliş:
Düzeltilme:
Kabul:

Makale Türü: Araştırma Makalesi

A Distinguishing Feature of Japanese: Yakuwarigo -A Study on Turkish Japanese Learners-

Abstract

Yakuwarigo is the use of language that allows the speaker's characteristics such as age, social status, and gender to be easily conveyed to the other party. In this study, it is aimed to determine whether the *yakuwarigo*, which has much less diversity in Turkish compared to Japanese, can be learned through Japanese cultural elements, and to reveal whether there is a difference between language levels ("basic-intermediate" and "intermediate-advanced"). The sample group of the research consists of 1st and 4th grade students studying in the JLT program at COMU. Structured interview technique (survey), one of the qualitative research methods was applied. It was tried to determine what kind of human profile the Japanese sample sentences portray. Secondly, 5 different character images were given, and they were asked to match the appropriate character to the sentences. Additionally, to determine the relationship between J-pop culture items and *yakuwarigo* knowledge, questions about whether they follow these items/works in Japanese and, if so, how often they read/watch them were added to the questionnaire. It was concluded that there were various and accurate images in the responses of 4th grade students who were more interested in cultural elements in the Japanese language compared to 1st graders.

Article Info

Keywords: Japanese learner, profile image, *yakuwarigo*

Article History:

Received:
Revised:
Accepted:

Article Type: Research Article

Extended Summary

Introduction

Yakuwarigo is the use of language that allows the speaker's characteristics such as age, social status, and gender to be easily conveyed to the other party. Since this feature, which appears with some grammatical features or personal pronouns and suffixes in Japanese, is frequently used in popular culture elements such as TV series, anime and manga, it is thought that familiarity with these elements or "consumption" of these elements is of great help in the formation of *yakuwarigo* knowledge. Even if some *yakuwarigo* varieties are not frequently encountered in daily life, being aware that that feature in the language is "not frequently encountered" shows that it has been learned and acquired. While native Japanese speakers can naturally acquire this feature because they are exposed to both these elements and the natural Japanese language in society from an early age, the same is not true for those who learn Japanese. Unfortunately, the majority of students who learn Japanese as a foreign language are not exposed to it in early childhood, and it is not taught consciously to students during the learning process in the classroom. However, professionally, teachers should use this linguistic diversity that can be encountered in real life to help students acquire the language better and create a foundation. It is argued that it is necessary to teach Japanese language so that they can benefit from it and communicate better while being in the Japanese society and communicating with Japanese people or doing business related to Japanese. In this study, it is aimed to determine whether the *yakuwarigo*, which has much less diversity in Turkish compared to Japanese, can be learned through Japanese cultural elements, and to reveal whether there is a difference between language levels ("basic-intermediate" and "intermediate-advanced"). It is expected that this study will contribute to the literature as it is an original study that is unique in the literature on Turkish Japanese language learners, thus providing awareness and suggestions to Japanese language experts and teachers in Japanese language research and Japanese education.

Method

In the research, structured interview technique (survey), one of the qualitative research methods, was applied. Practice sheets were used to collect data, and it was tried to determine what kind of human profile the Japanese sample sentences portray. With this, it is aimed to determine whether Japanese learners have knowledge of *yakuwarigo*. Additionally, 5 different character images were given, and the appropriate character was asked to match 5 sentences out of 8 given. In addition, in order to determine the relationship between popular culture items such as manga and anime and *yakuwarigo* knowledge, questions about whether they follow Japanese cultural items/works and if so, how often they read/watch them were added to the questionnaire. The sample group of the research consists of 1st and 4th grade students studying in the Japanese Language Teaching program at Çanakkale Onsekiz Mart University. Thus, it will be analyzed whether the difference in Japanese level has an effect on the acquisition of *yakuwarigo*.

Results

Considering the participants' reading and watching rates of Japanese cultural items, both sample groups are interested in anime, TV series/film, manga and story/novel, respectively, from the highest rate to the lowest rate. However, it is seen that 4th grade students are more interested in manga, stories/novels, anime and TV series/films in Japanese than 1st grade students.

When the analysis results are evaluated in general, it can be seen that there are different and accurate images in the answers of 4th grade students who are more interested in anime, manga, TV series/films and stories/novels in Japanese language compared to the 1st graders, and the information about the use of *yakuwarigo* and characteristics are much more diverse and detailed. It was concluded that the determinations in both the image and the visuals of the *yakuwarigos* used were much more accurate. It would be appropriate to say that not only being interested in popular culture elements, but also the duration of interest in these elements is quite effective. Considering that 1st grade students are just at the beginning of their Japanese language education, it is understandable that their answers are "less accurate" compared to 4th graders. However, the most reasonable suggestion that can be given as a result of this study is to deal with popular culture elements in the Japanese language for a long time in order to determine the diversity and accurate determination of character details in *yakuwarigos*. As Japanese language educators, it is anticipated that it will be effective to guide students on this issue throughout their Japanese language education.

Giriş

Bir dilde konuşurun kurduğu cümle çoğu zaman dinleyene o konuşurun karakteristik özellikleriyle ilgili bilgiler verir. Bu bilgiler standart dilde var olan vurgu, tonlama, dilbilgisi, kelime veya ifadelerle anlaşılabilir. Japonca, konuşurun bu karakteristik özelliklerini zengin şekilde sunabilen bir dildir ve bu özelliği ile dünyadaki diğer yaşayan dillerden ayrılmaktadır. Konuşurun yaşı, sosyal statüsü, cinsiyeti gibi karakter özelliklerinin karşı tarafa rahatça aktarılabilmesini sağlayan bu dilbilimsel özellikler Japoncada *yakuwarigo* (role language) olarak adlandırılmaktadır (Kinsui, 2000-2003).

Kinsui (2003)'e göre *yakuwarigonun* önemli özelliklerinden biri cümlenin ya bir kişi zamiri ya bir ifade/söylem ya da bir sonek içermesidir. Örneğin, Türkçede birinci tekil şahıs zamiri olarak tek bir ifade kullanılıyorken (bkz. ben), Japoncada “*watashi, boku, ore, atashi, oira, watakushi, washu, sessha*” gibi birçok birinci tekil şahıs zamiri bulunmaktadır. Bunlar dışında “*-daze*”, “*-desuwa*”, “*-nanja*” gibi sonekler de birinci tekil şahıs zamiri olmadan da söylenen kişinin profilini rahatlıkla yansıtabilmektedir. Aşağıdaki örnekler Kinsui (2011)'de verilen hem kişi zamirlerini hem de sonekleri içeren *yakuwarigo* örnekleridir.

1. a) *Atashi wa kono machi ga daisukinanoyo.*
- b) *Washi wa kono machi ga daisukinanja.*
- c) *Ore wa kono machi ga daisukidaze.*
- d) *Watakushi wa kono machi ga daisukidesuwa.*

(Kinsui, 2011, s. 37)

Örnek (1)'de verilen tüm cümleler “Ben bu şehri çok seviyorum” anlamına gelmektedir. İçerdiği anlam aynı olsa da cümlelerde görülen leksikal ve dilbilgisel değişimlerden de anlaşılacağı üzere, zihinde canlandırılan konuşurların profili farklılaşmaktadır. Örnekteki cümlelerde canlandırılan insan profilleri sırasıyla (1a) yetişkin kadın, (1b) yaşlı erkek, (1c) genç erkek, (1d) (asil) hanımefendidir. Bu şekilde, konuşanın karakteristik özelliklerini aktarmayı sağlayan *yakuwarigo*, Kinsui (ed.) (2014)'te aşağıdaki gibi 6 kategori olarak gruplandırılmaktadır.

Tablo 1. *Yakuwarigo* Türleri (Kinsui, ed., 2014)

Kategori	Tür
Cinsiyet:	erkek dili, kadın dili, eşcinsel erkek dili
Yaş/Jenerasyon:	yaşlı erkek dili, yaşlı kadın dili, orta yaş erkek dili, genç dili, erkek çocuk dili, kız öğrenci dili, genç kız argosu
Sosyal Sınıf/Meslek:	Varlıklı kadın dili, iyi ailede yetişmiş genç kız dili, patron dili, resmi konuşma dili, kral/aristokrat dili, güçlü insan dili, kahya/uşak dili, ordu dili, komedyen dili, doktor dili, (genç) Kyoto dansçı kız dili, hizmetçi dili, yakuza (mafya) dili, suçlu kız çocuğu dili, sumo güreşçisi dili
Bölge/Milliyet/Etnik Köken:	Osaka/Kansai dili, kırsal dil, Okinawa dili, Owari dili, Tosa dili, Nagoya dili, Kyūshū dili, Kyōto dili, <i>arimasu</i> dili, <i>aruyo</i> dili, melez (karma) dil, bozuk (bir yabancımlın konuşması) dil, Çince
Modern Dönem Öncesi:	Edo dili, prenses dili, Kyōto-Ōsaka dili, saray dili, yatılı öğrenci dili, tüccar sınıfı dili, <i>ninja</i> dili, <i>samuray</i> dili, hayat kadını dili, <i>jii</i> (yaşlı şaperon) dili, kent/şehir dili
Hayali Varlıklar:	yaratık/dünya dışı varlık dili, tanrı dili, hayalet dili

Yakuwarigo, konuşurun karakteristik özelliğini direkt olarak okuyucuya veya dinleyiciye yansıtabildiği için genellikle dizi, manga, anime, roman gibi popüler kültür öğelerinde ve kurgusal eserlerde sıklıkla karşımıza çıkmaktadır. Bu noktada günlük hayattaki konuşmalarda pek rastlanmayan, bu nedenle Japonca eğitiminde diğer dil özelliklerine kıyasla ele alınması elzem olmayan bir özellik olduğu düşünülebilir. Zira, Kinsui (2003) de yukarıdaki örnek (1)'deki gibi yaşlı adam veya asil hanımefendi cümlelerinin anime ve mangalarda görülse de günlük hayatta pek rastlanmadığını kabul etmektedir. Bununla birlikte, *yakuwarigonun* çok daha iyi anlaşılması için verdiği bu örneklerin “*yakuwarigo*=gerçek olmayan kullanım” olarak algılanmasına yol açmış olabileceğini belirtmektedir (Kinsui, 2011, s. 36). Halbuki, *yakuwarigo* anadili Japonca olan kişilerin aslında tüm dil özelliklerini edinirken edindiği bir özelliktir. Yani bir Japon (1b)'deki cümleyi duyduğunda veya okuduğunda bu cümleyi kuran kişinin yaşlı bir erkek olduğu bilgisine sahiptir. Ve aynı kişi böyle konuşan yaşlıya pek rastlanmadığını da ifade edebilir. Bazı *yakuwarigo* çeşitlerine günlük hayatta sıklıkla rastlanmasa dahi dildeki o özelliğin “sıklıkla rastlanmadığı” bilincine sahip olmak, onun öğrenilmiş ve edinilmiş olduğunu gösterir. Dolayısıyla *yakuwarigo* için günlük hayattaki diyaloglarda pek rastlanmadığından “gerçekliği yoktur” gibi bir çıkarım yapmak uygun olmayacaktır. Aksine, bu tür kullanımlara sıklıkla rastlanması yaşlı dilinin genel olarak tüm yaşlılar tarafından kullanıldığı gibi bir genelleme doğuracak ve genel bir stereotip oluşturacaktır. Bunu desteklemek adına Kinsui (2011) sık rastlanan *yakuwarigo* olan kadın dili ve erkek dili örneğini sunmaktadır. Japoncada bazı dilbilgisel özelliklerle veya kişi zamiri, soneklerle kadın ve erkek dili farklılaşabilmektedir ve bu farklılaşma bilinci tüm Japonca anadil konuşurlarında ortak olarak bulunmaktadır. Fakat

günlük hayatta her kadın veya her erkek o dil özellikleriyle konuşur ya da o özellikleri yalnızca kadınlar/erkekler kullanır gibi bir genellemenin yapılması doğru değildir.

Bu şekilde kullanım çerçevesi bir dilbilgisi kalıbı kadar keskin olmayan *yakuwarigo* genellemenin olmadığı “doğal Japonca”nın bir parçasıdır. Doğal olanı öğretmenin ön planda olduğu günümüz dil eğitiminde o dili öğrenen kişilerin belli bir karakterin o karaktere uygun konuşma stilini görmesi karaktere göre değişen dil çeşitliliği/değişimi bilincini edinmesini sağlayacaktır. Bu bilinci edinerek hem duyduğu ya da okuduğu karakterin özelliğini ya da kimliğini tıpkı anadil konuşurlarının yaptığı gibi tanımlayabilecek hem de o dili konuşurken karşı tarafa bir karakteri canlandırarak aktarmak istediğinde bunu tekdüze kalıplarla değil, en doğal haliyle iletebilecektir.

Yakuwarigo dizi, anime, manga gibi popüler kültür öğelerinde sıklıkla kullanıldığından, bu öğelere olan aşinalığın ya da bu öğelerin “tüketiminin” *yakuwarigo* bilgisinin oluşmasında büyük yardımı olduğu düşünülmektedir (Kinsui, 2003). Japonca anadil konuşurları erken yaştan itibaren hem bu öğelere hem de toplum içerisindeki doğal Japoncaya maruz kaldığı için doğal şekilde bu özelliği edinebiliyorken aynı durum Japonca öğrenciler için geçerli değildir. Japonca’yı yabancı dil olarak öğrenenlerin çoğunluğu maalesef erken çocukluk döneminde buna maruz kalmadığı gibi, sınıf içerisinde öğrenme sürecinde de öğrencilere bilinçli şekilde öğretilmesinin üzerine düşülmemektedir (Kumano, 2011). Halbuki, profesyonel olarak öğretmenlerin, gerçek hayatta karşılaşılacak bu dilsel çeşitliliği öğrencilere hem dili daha iyi edinmeleri ve bir temel oluşturmaları adına hem de Japon toplumu içerisinde yer alıp Japonlarla iletişim kurarken veya Japonca ile ilgili iş yaparken yararlanabilmeleri ve daha sağlıklı iletişim kurabilmeleri adına öğretmelerinin gerekli olduğu savunulmaktadır (Kinsui, 2011; Onzuka, 2011; Ushioda, 2011).

Bu çalışmada, lisans eğitimi almakta olan Türk Japonca öğrencilerinin anadilinde hedef dile kıyasla çeşitliliği oldukça az olan *yakuwarigo* özelliğinin hedef dilden yararlanılan kültürel öğeler yoluyla öğrenilip öğrenilemediğinin belirlenmesi, ayrıca iki dil seviyesi (“temel-orta” ve “orta-ileri”) arasında fark görülüp görülmediğinin ortaya koyulması amaçlanmaktadır. Bu çalışmanın, Türk Japonca öğrencilerine yönelik uygulama kapsamında benzeri bulunmayan orijinal bir çalışma olması bakımından alanyazına katkı sunacağı, böylece Japon dili uzmanlarına ve öğretmenlerine Japon dili araştırmalarında ve Japonca eğitiminde bir farkındalık ve öneri olacağı öngörülmektedir.

Yöntem

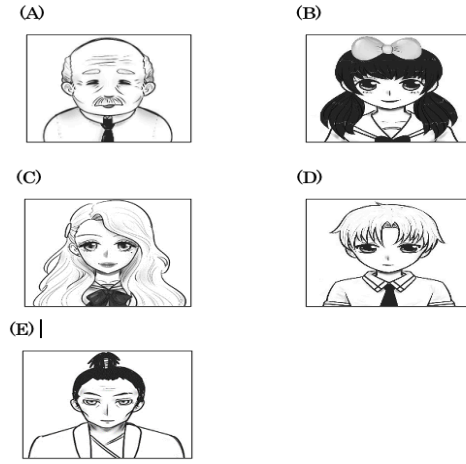
Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden yapılandırılmış görüşme tekniği (anket) uygulanmıştır. Veri toplama amacıyla Kato (2017) tarafından oluşturulan alıştırma kağıtları kullanılmış olup, bu alıştırma kağıtlarında Japonca örnek cümlelerin nasıl bir insan profili canlandığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Bununla, Japonca öğrencilerinin *yakuwarigo* bilgisinin olup olmadığının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Ankette verilen cümleler aşağıdaki gibidir.

2. a) Boku wa koko ni sunderundayo. (Genç erkek/genç çocuk)
- b) Washi wa koko ni sundeorunja. (Yaşlı erkek)
- c) Ora wa koko ni sunderuda. (Kırsal kesimde oturan genç erkek)
- d) Atashi wa koko ni sunderunoyo. (Hanımefendi, kibar genç kız)
- e) Sessha wa koko ni sundeoru. (Samuray)
- f) Watakushi wa koko ni sundemasunoyo. (Hanımefendi, asil, kentli/şehirli kadın)
- g) Watakushime wa koko ni sundeirunodegozaimasu. (Kahya/uşak gibi ast rütbeli biri)
- h) Ore wa koko ni sunderundaze. (Kavgacı, kaba, serseri genç erkek)

Örnek (2)’deki tüm cümleler aynı anlamsal içeriğe sahiptir (Ben burada yaşıyorum). (2a)’da kullanılan “boku” (ben) genellikle genç erkek çocukları tarafından kullanılır ve çocuksu bir nüansı vardır. (2b)’de yine ben anlamına gelen “washi” ve yüklem sonuna eklenen “-orunja” ifadesi anime ve mangalarda yaşlı dili olarak karşımıza çıkmaktadır. (2c)’de ben ifadesi “ora” olarak değişmektedir. “Ora” daha çok genç erkekler tarafından kullanılmaktadır ve zihinde kırsal kesimde oturan insanı canlandırmaktadır. Ayrıca sonek olan “-da” da erkek diline ait bir kullanımdır. (2d)’de görülen “atashi” ise genç ve kibar kızların kullandığı 1. tekil şahıs zamiridir. Sondaki “-noyo” ise (2a)’daki “-ndayo” ile aynıdır fakat “-da” erkek dili ifadesi olması sebebiyle (2d)’de bulunmamaktadır. (2e)’deki “sessha” artık günümüzde kullanılmayan, eski dönemlerde samuraylar tarafından kullanılan 1. tekil şahıs zamiridir. Örnek (2f) yine sondaki “-noyo” ifadesiyle kadın dili olduğunu bize göstermektedir. Ayrıca “watakushi” son derece kibar “ben” anlamına gelen bir ifade olup, hanımefendi, asil, kentli/şehirli bir kadın izlenimi vermektedir. Burada diğerlerinden farklı olarak kibar form olan “-masu” kullanılmıştır. Bu da yine son derece kibar ve zarif kadın imajı vermektedir. (2g)’de “watakushime” ve sondaki “-degozaimasu” formu karşdakini patron görürcesine kibar bir ifade olup, genellikle gençler tarafından kullanılmaz. Bir hizmetli veya kahya/uşak imajı canlanmaktadır. Son olarak, (2h)’deki “ore” erkek dilinde “ben” anlamına gelmekte ve (2c)’deki “ora”nın daha genel kullanım şeklidir. Buradaki sonda görülen “-daze” soneki ise normal insanlar tarafından pek kullanılmayan, daha çok kavgacı, kaba, kırsal kesimden bir erkeğin kullandığı bir ifadedir.

Ayrıca, 5 farklı karakter görseli verilmiş, bu cümleleri söyleyen uygun karakterin verilen 8 cümleden 5 cümle ile eşleştirilmesi istenmiştir. Ankette kullanılan görseller harf etiketleriyle birlikte şu şekildedir.

Şekil 1. Ankette Kullanılan Karakterlere Ait Görseller

Yukarıdaki cümlelere ve görsellere ek olarak, manga, anime gibi popüler kültür öğelerinin *yakuwarigo* bilgisi ile ilişkisinin tespiti için Kato (2017)'nin bu kağıtlarda sormadığı Japonca anime, manga, dizi, roman vb. kültürel öğelerin/eserlerin takibini yapıp yapmadıkları, yapıyorlarsa ne sıklıkla okudukları/izlediklerine dair sorular soru kağıdına eklenmiştir.

Araştırmanın evren grubunu Türk Japonca öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklem grubu ise, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Japonca Öğretmenliği programında eğitim görmekte olan 1. ve 4. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Japonca seviye farkının da *yakuwarigo* ediniminde etkisi olup olmadığı analiz edilecektir.

Etik

Araştırma ve yayın etiğine uyulmuştur. Bu araştırma için Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Bilimsel Araştırma Etik Kurulu'ndan etik onay alınmıştır (Tarih: 08.09.2023, Sayı: 11-25).

Bulgular

Örneklem gruplarından biri olan 1. sınıf öğrencileri hazırlık sınıfında 1 veya en fazla 2 senelik Japonca eğitimi almış öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırmaya 35 kişi katılmıştır. İkinci örneklem grubu olan 4. Sınıf öğrencileri ise çalışmanın yapıldığı ÇOMÜ Japon Dili Eğitimi Anabilim Dalının son sınıf öğrencilerini kapsamaktadır. Araştırmaya 27 kişi katılmıştır. Katılımcıların Japon dilinde manga, hikaye/roman okuma ve anime, dizi/film izleme sayıları aşağıdaki gibidir.

Tablo 2. Katılımcıların Japon Kültürel Öğeleri Okuma ve İzleme Sayıları Ve Sıklığı

Sorular	Okuma/İzleme Sayısı ve Oranı (n=35)	1. Sınıf			
		Okuma/İzleme Sıklığı ve Sayısı			
		Nadiren	Bazen	Sıklıkla	Çok sık
Japonca manga okur musunuz?	11 (%31)	4	2	4	1
Japoncada yazılan Japon romanı/hikaye kitabı okur musunuz?	4 (%11)	-	2	1	1
Japonca anime izler misiniz?	27 (%77)	8	8	5	6
Japon dilinde Japon dizisi/filmi izler misiniz?	15 (%43)	6	4	3	2
	Okuma/İzleme Sayısı (n=27)	4. Sınıf			
		Okuma/İzleme Sıklığı ve Sayısı			
		Nadiren	Bazen	Sıklıkla	Çok sık
Japonca manga okur musunuz?	10 (%37)	3	3	1	3
Japoncada yazılan Japon romanı/hikaye kitabı okur musunuz?	8 (%30)	1	3	2	2
Japonca anime izler misiniz?	23 (%85)	4	10	3	6
Japon dilinde Japon dizisi/filmi izler misiniz?	20 (%74)	8	8	-	4

1. sınıf öğrencileri manga, roman/hikaye, anime ve dizi/film öğelerinden en az roman/hikaye ile ilgilenirken (%11), büyük bir çoğunluk (%77) anime ile ilgilenmektedir. Aynı şekilde, 4. sınıf öğrencileri de manga, roman/hikaye,

anime ve dizi/film öğelerinden en az roman/hikaye ile ilgilenirken (%30), büyük bir çoğunluk (%85) anime ile ilgilenmektedir.

Tabloya “okuma” ve “izleme” alışkanlıkları olarak baktığımızda ise, her iki örneklem grubunda da izleme eyleminin okumaktan daha fazla yapıldığı görülmektedir. İzlenen içerikte karakterlerin hal/tavır gibi davranışsal özelliklerine kadar maruz kalıyorken, okunan içerikte öğrenci çoğunu kafasında canlandırır. Bu ayırım göz önüne alındığında, öğrencilerin *yakuwarigoları* çok daha iyi ve hızlı edinebildiği düşünülebilir. O halde çalışmada yer verilen sekiz farklı karakter cümlesine (ankette “söz” olarak geçmektedir) yönelik bulgular incelenip, izleme eğiliminin fazla olduğu popüler kültür öğeleriyle *yakuwarigo* ediniminin bir ilişkisi olup olmadığı aşağıdaki gibi ortaya koyulabilir. Öncelikle genç erkek çocuk karakterine uygun olan Söz 1 [Boku wa koko ni sunderundayo] için öğrencilerin kafasında canlanan imaj ve görsel eşleştirmeleri Tablo 3’teki gibidir.

Tablo 3. Söz 1 [Boku wa koko ni sunderundayo]’ya Yönelik İmajlar ve Görsel Eşleştirme Sonuçları

Örneklem Grupları	Karaktere Yönelik İmaj		Söz 1 ile Eşleştirilen Görsel	
	İmaj	İmajın Yazılma Sayısı (Kişi Sayısı)	Görselin Harf Etiketi (Doğru cevap: D)	Eşleştirme Sayısı (Kişi Sayısı)
1. Sınıf (n=35)	Erkek	11	D/- ¹	9/2
	Genç	8	D/E/-	6/1/1
	Çocuk	4	D	4
	Çocuksu	2	B	2
	Öğrenci	2	D	2
	Kadın	2	B	2
	Yaşlı	1	E	1
	Zengin	1	A	1
-	9	D/E/-	5/2/2	
4. Sınıf (n=27)	Erkek	13	D/E/-	9/1/3
	Genç	11	D/C/-	6/1/4
	Çocuk	10	D	10
	Çocuksu	2	D	2
	Kadın	1	D	1
	Yaşlı	1	B	1
	Zengin	1	D	1
	Çabuk öfkelenen	1	E	1
	Zeki	1	E	1
	Havai/Uçarı	1	-	1
	Kaba	1	-	1
	Yetişkin tavırlı	1	D	1
	Çalışkan/Ciddi	1	D	1
	Korkutucu	1	E	1
-	1	A	1	

Söz 1, genç erkek/genç çocuk cümlesidir. Hem 1. sınıf hem 4. sınıf öğrencileri tarafından yazılan imajların² çoğunun (1. sınıf: %62,5, 4. sınıf: %72) öğrencilerin kafalarında canlanan imaj olarak genç erkek çocuk karakterine yönelik özellikler (erkek, genç, çocuk, öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu imajlar doğrultusunda cümleyi söyleyen karakterin görseli de çoğunlukla (1. sınıf: %65, 4. sınıf: %66) D ile doğru şekilde eşleştirilmiştir.

Tablo 4. Söz 2 [Washi wa koko ni sundeoruña]’ya Yönelik İmajlar ve Görsel Eşleştirme Sonuçları

Örneklem Grupları	Karaktere Yönelik İmaj		Söz 2 ile Eşleştirilen Görsel	
	İmaj	İmajın Yazılma Sayısı (Kişi Sayısı)	Görselin Harf Etiketi (Doğru cevap: A)	Eşleştirme Sayısı (Kişi Sayısı)
1. Sınıf (n=35)	Yaşlı	11	A/-	10/1
	Erkek	2	A/D	1/1
	Çocuk	1	B	1
	Genç	3	D/C	2/1
	Kadın	1	C	1
	Samuray	1	E	1
	Kentli/Şehirli	1	B	1
	Kırsal	2	A	2
	Nahif/Yumuşak başlı	3	A	3

¹ “-” (tire) işareti hiçbir şey yazılmadığını/boş bıraktığını gösterir.

² Boş bırakılan (-) cevaplar da dahil edilmiştir.

	Olgun/Aklı başında	1	A	1
	-	14	A/E/B/-	4/3/1/6
4. Sınıf (n=27)	Erkek	11	A/-	9/2
	Genç	3	B/C	2/1
	Çocuk	2	D/B	1/1
	Çocuksu	1	-	1
	Kaba	1	-	1
	Yaşlı	16	A	16
	Kadın	2	B/C	1/1
	Nahif/Yumuşak başlı	3	A	3
	Olgun/Aklı başında	2	A	2
	Kırsal	2	A	2
	Sabırlı	1	A	1
	Kibar	1	A	1
	Asil	1	-	1
-	2	-	2	

Söz 2, yaşlı erkek cümlesidir ve “washi” ve “-orunja” ifadesi genellikle yaşlı ve kırsalda yaşayan insanların kullandığı ifadelerdir. Bu bilgilere göre, 1. sınıf öğrencileri tarafından yazılan imajların neredeyse yarısının (%48) 4. sınıf öğrencileri tarafından yazılan imajların çoğunun (%71) katılımcıların kafalarında canlanan imaj olarak yaşlı ve kırsal kesimden olan erkek karakterine yönelik özellikler (yaşlı, erkek, kırsal, nahif/yumuşak başlı, olgun/aklı başında) olduğu görülmüştür. Bu imajlar doğrultusunda cümleyi söyleyen karakterin görseli de çoğunlukla (1. sınıf: %53, 4. sınıf: %71) A ile doğru şekilde eşleştirilmiştir. 4. sınıf öğrencilerinin kafalarında canlanan imajın, 1. sınıf öğrencilerine göre oransal olarak daha doğru tespit edilmiş olması ve buna yönelik görsel eşleştirme oranının da daha doğru olması dikkat çekmektedir.

Tablo 5. Söz 3 [Ora wa koko ni sunderuda]'ya Yönelik İmajlar ve Görsel Eşleştirme Sonuçları

Örneklem Grupları	Karaktere Yönelik İmaj		Söz 3 ile Eşleştirilen Görsel	
	İmaj	İmajın Yazılma Sayısı (Kişi Sayısı)	Görselin Harf Etiketini (Doğru cevap: N/A)	Eşleştirme Sayısı (Kişi Sayısı)
1. Sınıf (n=35)	Erkek	10	D/E/A	5/3/2
	Çocuk	4	D/-	3/1
	Genç	1	D	1
	Çocuksu	1	D	1
	Yaşlı	1	A	1
	Samuray	2	E	2
	Kırsal	1	A	1
	Olgun/Aklı başında	1	C	1
	Çalışkan/Ciddi	1	E	1
	Orta yaşlı	2	E	2
	-	17	A/E/-	3/4/10
4. Sınıf (n=27)	Erkek	10	E/-	3/7
	Genç	1	E	1
	Havai/Uçarı	1	-	1
	Kaba	2	E/-	1/1
	Çalışkan/Ciddi	1	-	1
	Korkutucu	4	E/-	1/3
	Yaşlı	2	A/-	1/1
	Çocuksu	2	-	2
	Kırsal	6	E/-	2/4
	Asil	1	-	1
	Aktif/Hareketli	1	-	1
	Bayağı/Görgüsüz	2	E/-	1/1
	Normal	1	D	1
	Rahat	1	C	1
-	5	-	5	

Söz 3, kırsalda yaşayan veya kırsaldan gelen genç erkek cümlesidir ve genelde animelerde rahat görümlü, tembel genç erkek çocuklarının kullandığı gözlemlenir. Bu bilgilere göre, 1. sınıf öğrencileri tarafından yazılan imajların yarısına yakınının (%41,5), 4. sınıf öğrencileri tarafından yazılan imajların yarısının (%50) katılımcıların kafalarında canlanan imaj olarak genç ve kırsal kesimden olan erkek karakterine yönelik özellikler (erkek, çocuk, genç, çocuksu,

kırsal, rahat) olduğu görülmüştür. Fakat, görsel ile eşleştirmeleri, verilen görseller karaktere uygun değilse N/A yazmaları veya boş bırakmaları istendiğinde, cümleyi söyleyen karakterin görseli verilen görsellerde bulunmamasına rağmen 1. sınıf öğrencilerinde bir görsel seçme eğilimi gözlemlenmiş ve görsel seçimi olmayan/boş bırakılan cevaplar (- ile gösterilmektedir) %27 oranında kalmıştır. Bunun aksine, 4. sınıf öğrencilerinde uygun görsel eşleştirmesi çoğunlukla (%71) boş bırakılarak veya N/A yazılarak doğru şekilde cevaplanmıştır. Burada da 4. sınıf öğrencilerinin 1. sınıf öğrencilerine göre cümleye ve görsele bakarak karakterin özelliklerini daha doğru şekilde değerlendirebildiği gözlemlenmektedir.

Tablo 6. Söz 4 [Atashi wa koko ni sunderunoyo]'ya Yönelik İmajlar ve Görsel Eşleştirme Sonuçları

Örneklem Grupları	Karaktere Yönelik İmaj		Söz 4 ile Eşleştirilen Görsel	
	İmaj	İmajın Yazılma Sayısı (Kişi Sayısı)	Görselin Harf Etiketi (Doğru cevap: B)	Eşleştirme Sayısı (Kişi Sayısı)
1. Sınıf (n=35)	Genç	3	C	3
	Çocuk	2	B	2
	Kadın	16	B/C/-	3/11/1
	Yaşlı	2	A/-	1/1
	Öğrenci	1	B	1
	Zengin	1	D	1
	Nahif/Yumuşak başlı	1	B	1
	Çalışkan/Ciddi	1	D	1
	Yetişkin tavırlı	1	C	1
	Havai/Uçarı	1	C	1
	Tatlı/Şeker	1	B	1
-	10	B/C/-	2/3/5	
4. Sınıf (n=27)	Genç	2	B	2
	Çocuk	2	B/C	1/1
	Havai/Uçarı	1	C	1
	Yetişkin tavırlı	2	B/C	1/1
	Çalışkan/Ciddi	2	B/-	1/1
	Yaşlı	1	A	1
	Çocuksu	3	B	3
	Kadın	21	B/C/-	14/6/1
	Nahif/Yumuşak başlı	4	B	4
	Olgun/Aklı başında	2	B/C	1/1
	Sabırlı	2	B/C	1/1
	Kibar	1	C	1
	Kentli/Şehirli	2	B/C	1/1
	Samuray	1	E	1
-	2	C/-	1/1	

Söz 4, hanımefendi, kibar genç kız cümlesidir. Bu bilgiye göre, 1. sınıf öğrencileri tarafından yazılan imajların yarısından fazlasının (%62,5), 4. sınıf öğrencileri tarafından yazılan imajların çoğunluğunun (%81) katılımcıların kafalarında canlanan imaj olarak kibar genç kız karakterine yönelik özellikler (genç, çocuk, kadın, öğrenci, nahif/yumuşak başlı, yetişkin tavırlı, tatlı/şeker, çocuksu, olgun/aklı başında, kibar, kentli/şehirli) olduğu görülmüştür. Fakat, görsel ile eşleştirmeleri istendiğinde, 1. Sınıf öğrencilerinin doğru cevap olan B görseli ile eşleştirmesi %25 oranında kalmıştır. Bunun aksine, 4. sınıf öğrencilerinde bu oran %60 olup, katılımcıların yarısından fazlasının doğru yanıtladığı görülmektedir, fakat öğrenciler cümleyi okuduklarında karakterin özelliklerini doğru şekilde tanımlayabilmişlerse de genç kız dilinde kullanılan “atashi” (ben) 1. tekil kişi zamirinin genç kızdan ziyade genç yetişkin kadın için daha uygun görüldüğü anlaşılmaktadır.

Tablo 7. Söz 5 [Sessha wa koko ni sundeoru]'ya Yönelik İmajlar ve Görsel Eşleştirme Sonuçları

Örneklem Grupları	Karaktere Yönelik İmaj		Söz 5 ile Eşleştirilen Görsel	
	İmaj	İmajın Yazılma Sayısı (Kişi Sayısı)	Görselin Harf Etiketi (Doğru cevap: E)	Eşleştirme Sayısı (Kişi Sayısı)
1. Sınıf (n=35)	Erkek	1	A	1
	Genç	1	E	1
	Kadın	1	C	1
	Yaşlı	4	A/E	3/1
	Samuray	1	E	1
	Olgun/Aklı başında	1	E	1
	Çalışkan/Ciddi	1	E	1

	Kaba	1	-	1
	Asil	1	B	1
	Tarihi/eski döneme ait	2	E/-	1/1
	İş adamı	1	E	1
	-	22	E/A/B/-	3/1/1/17
4. Sınıf (n=27)	Erkek	4	E/-	3/1
	Zengin	2	E/C	1/1
	Çabuk öfkelenen	2	E/-	1/1
	Havai/Uçarı	1	-	1
	Yetişkin tavırlı	4	-	4
	Çalışkan/Ciddi	4	E	4
	Korkutucu	1	E	1
	Yaşlı	4	E/A/-	2/1/1
	Çocuksu	1	B	1
	Kadın	1	C	1
	Olgun/Aklı başında	1	E	1
	Kırsal	2	E/-	1/1
	Asil	2	E	2
	Bayağı/Görgüsüz	2	B/-	1/1
	Samuray/Asker	3	E	3
	Utangaç	1	B	1
Fakir	1	-	1	
-	3	-	3	

Söz 5, bir samuray/asker cümlesidir. Diğer sözlerin aksine, hem 1. sınıf öğrencilerinin hem de 4. sınıf öğrencilerinin cevaplarında görülen imajların çok azının (1. sınıf: %13,5, 4. sınıf: %28) katılımcıların kafalarında canlanan imaj olarak samuray karakterine yönelik özellikler (erkek, samuray/asker, çalışkan/ciddi, tarihi/eski döneme ait) olduğu görülmüştür. Fakat, görsel ile eşleştirmeleri istendiğinde, doğru cevap olan E görseli ile eşleştirme imajlara oranla daha fazladır fakat 1. sınıf öğrencilerinde yine de düşük bir oranda kalmışken, 4. sınıf öğrencilerinde neredeyse yarısına ulaşmıştır (1. sınıf: %27, 4. sınıf: %49). Burada oranların düşük olması, imaj ve eşleştirme bölümünde özellikle 1. Sınıf öğrencilerinin yanıtlamama sayısından (- ile gösterilmektedir) da anlaşıldığı üzere, yanlış bilgiye dayalı yorumlamadan değil, sözdeki ifadelerin özellikle sadece samuraylar tarafından kullanılan “sessha” (ben) zamirinin anlamının bilinmemesinden veya hiç duyulmamış olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. 4. sınıf öğrencilerinin yazdığı farklı birçok imajdan da kafalarında uygun ve ortak bir imaj canlandıramadıkları açıkça görülmektedir.

Tablo 8. Söz 6 [Watakushi wa koko ni sundemasunoyo]’ya Yönelik İmajlar ve Görsel Eşleştirme Sonuçları

Örneklem Grupları	Karaktere Yönelik İmaj		Söz 6 ile Eşleştirilen Görsel	
	İmaj	İmajın Yazılma Sayısı (Kişi Sayısı)	Görselin Harf Etiketi (Doğru cevap: C)	Eşleştirme Sayısı (Kişi Sayısı)
1. Sınıf (n=35)	Erkek	2	D/-	1/1
	Genç	8	B/C/D/-	4/2/1/1
	Çocuk	1	B	1
	Kadın	5	B/C	3/2
	Yaşlı	3	A	3
	Zengin	4	C/B/-	1/1/2
	Nahif/Yumuşak başlı	3	A/C	2/1
	Olgun/Aklı başında	1	C	1
	Çalışkan/Ciddi	1	-	1
	Havai/Uçarı	1	-	1
	Zeki	1	E	1
	Kibar	1	B	1
	-	12	C/B/A/-	2/3/2/5
4. Sınıf (n=27)	Genç	1	-	1
	Çocuk	1	-	1
	Zengin	4	C/-	1/3
	Zeki	2	C	2
	Kaba	1	B	1
	Yetişkin tavırlı	2	A/B	1/1
	Çalışkan/Ciddi	4	C/-	1/3
	Yaşlı	3	A	3
Çocuksu	1	B	1	

	Kadın	10	B/C/-	2/5/3
	Nahif/Yumuşak başlı	5	C/-	3/2
	Kibar	3	B/C/-	1/1/1
	Asil	5	C/-	3/2
	-	4	A/-	1/3

Söz 6, hanımefendi, asil, kentli kadın cümlesidir. Özellikle animelerde çoğunlukla hizmetçiler “watakushi” (ben) zamirini kullanır ve kibar, ciddi bir tavırla karşımıza çıkar. Bu bilgiye göre, 1. sınıf öğrencileri tarafından yazılan imajların az bir kısmının (%26), 4. sınıf öğrencilerinin ise çoğunluğunun (%59) katılımcıların kafalarında canlanan imaj olarak hanımefendi, asil, kentli kadın karakterine yönelik özellikler (kadın, nahif/yumuşak başlı, olgun/aklı başında, çalışkan/ciddi, kibar, asil, yetişkin tavırlı) olduğu görülmüştür. Fakat, görsel ile eşleştirmeleri istendiğinde, hem 1. sınıf öğrencilerinin hem de 4. sınıf öğrencilerinin yanıtlarında doğru cevap olan C görseli ile eşleştirme oranı imajdan daha az kalmıştır (1. sınıf: %21, 4. sınıf: %35). Öğrenciler cümleyi okuduklarında karakterin özelliklerini kısmen doğru şekilde canlandırabilmişlerse de özellikle 1. sınıf öğrencilerinde asil, kentli kadın imajından ziyade genç kadın imajının ağır bastığı anlaşılmaktadır. 4. sınıf öğrencilerinin 1. sınıf öğrencilerine kıyasla daha doğru imajlar canlandırabildiği gözlemlenmiştir.

Tablo 9. Söz 7 [Watakushime wa koko ni sundeirunodegozaimasu]’ya Yönelik İmajlar ve Görsel Eşleştirme Sonuçları

Örneklem Grupları	Karaktere Yönelik İmaj		Söz 7 ile Eşleştirilen Görsel	
	İmaj	İmajın Yazılma Sayısı (Kişi Sayısı)	Görselin Harf Etiketleri (Doğru cevap: N/A)	Eşleştirme Sayısı (Kişi Sayısı)
1. Sınıf (n=35)	Genç	4	B/C	2/2
	Kadın	5	C/B	3/2
	Yaşlı	2	A	2
	Kentli/Şehirli	1	-	1
	Nahif/Yumuşak başlı	2	B/C	1/1
	Çalışkan/Ciddi	7	A/B/C/E/-	1/1/1/2/2
	Yetişkin tavırlı	1	E	1
	Asil	1	C	1
	Tarihi/eski döneme ait	2	E	2
	İş adamı	1	A	1
	Kibar	5	C/A	3/2
	Korkutucu	1	E	1
	Orta yaşlı	1	A	1
	Bayağı/Görgüsüz	1	-	1
-	12	C/E/A/-	3/3/2/4	
4. Sınıf (n=27)	Erkek	1	E	1
	Zengin	6	C/-	3/3
	Yetişkin tavırlı	3	A/-	1/2
	Çalışkan/Ciddi	6	A/E/-	1/2/3
	Yaşlı	2	C/-	1/1
	Kadın	3	C/-	1/2
	Nahif/Yumuşak başlı	2	-	2
	Olgun/Aklı başında	2	-	2
	Kibar	2	A/-	1/1
	Asil	10	C/A/E/-	5/1/1/3
	Bayağı/Görgüsüz	3	E/-	1/2
	Kentli/Şehirli	3	C/-	2/1
	-	2	-	2

Söz 7, kahya/uşak gibi ast rütbeli birinin patronuna veya mevki olarak kendisinden daha üst birine söylediği bir cümledir ve genelde animelerde orta yaşlı, ciddi, asil ve son derece kibar bir karakterin kullandığı gözlemlenir. Bu bilgilere göre, 1. sınıf öğrencileri tarafından yazılan imajların az bir kısmının (%37), 4. sınıf öğrencileri tarafından yazılanların ise yarısından fazlasının (%53) katılımcıların kafalarında canlanan imaj olarak bu karaktere yönelik özellikler (yaşlı, nahif/yumuşak başlı, çalışkan/ciddi, asil, kibar, orta yaşlı, olgun/aklı başında) olduğu görülmüştür. Fakat, görsel ile eşleştirmeleri, verilen görseller karaktere uygun değilse N/A yazmaları veya boş bırakmaları istendiğinde, cümleyi söyleyen karakterin görseli verilen görsellerde bulunmamasına rağmen 1. sınıf öğrencilerinde bir görsel seçme eğilimi gözlemlenmiştir. 1. sınıf öğrencilerinde görsel seçimi olmayan/boş cevaplar %17 oranında kalırken, 4. sınıf öğrencilerinde bu oran %53 olup, katılımcıların yarısından fazlasının doğru yanıtladığı görülmektedir.

Tablo 10. Söz 8 [Ore wa koko ni sunderundaze]'ya Yönelik İmajlar ve Görsel Eşleştirme Sonuçları

Örneklem Grupları	Karaktere Yönelik İmaj		Söz 8 ile Eşleştirilen Görsel	
	İmaj	İmajın Yazılma Sayısı (Kişi Sayısı)	Görselin Harf Etiketi (Doğru cevap: N/A)	Eşleştirme Sayısı (Kişi Sayısı)
1. Sınıf (n=35)	Erkek	8	D/E	5/3
	Genç	2	D	2
	Öğrenci	1	D	1
	Samuray	2	E/C	1/1
	Olgun/Aklı başında	1	A	1
	Çalışkan/Ciddi	2	E	2
	Havai/Uçarı	2	D/E	1/1
	Kaba	3	E/D	2/1
	Korkutucu	8	E/-	5/3
	Orta yaşlı	1	E	1
	Yakuza/Mafyatik	1	A	1
-	9	D/E/-	3/3/3	
4. Sınıf (n=27)	Erkek	8	D/E/-	1/2/5
	Genç	1	-	1
	Çocuk	3	D/-	2/1
	Çabuk öfkelenen	1	D	1
	Zeki	1	-	1
	Havai/Uçarı	4	-	4
	Kaba	5	E/D/-	1/1/3
	Yetişkin tavırlı	1	D	1
	Çalışkan/Ciddi	1	D	1
	Korkutucu	3	D/E/-	1/1/1
	Çocuksu	4	D/-	3/1
	Kırsal	1	E	1
	Kibar	1	-	1
	Bayağı/Görgüsüz	5	D/E/-	1/1/3
-	2	D/-	1/1	

Son olarak söz 8, kavgacı, kaba, serseri genç erkek cümlesidir ve genelde çabuk öfkelenen, akılsız, korkutucu, havai, bayağı ve kırsal kesimden genç erkek karakterlerin kullandığı gözlemlenir. Bu bilgilere göre, her iki örneklem grubunda da yazılan imajların yarısından fazlasının (1. sınıf: %62,5, 4. sınıf: %68) katılımcıların kafalarında canlanan imaj olarak kavgacı, kaba, serseri genç erkek karaktere yönelik özellikler (erkek, genç, öğrenci, havai/uçarı, kaba, korkutucu, yakuza/mafyatik, çabuk öfkelenen, kırsal, bayağı/görgüsüz) olduğu görülmüştür. Fakat, görsel ile eşleştirmeleri, verilen görseller karaktere uygun değilse N/A yazmaları veya boş bırakmaları istendiğinde, cümleyi söyleyen karakterin görseli verilen görsellerde bulunmamasına rağmen 1. sınıf öğrencilerinde bir görsel seçme eğilimi gözlemlenmiştir. Görsel seçimi olmayan/boş cevaplar %15 oranında kalırken, 4. sınıf öğrencilerinde bu oran %54 olup, katılımcıların yarısından fazlasının doğru yanıtladığı görülmektedir.

Tartışma

Bu çalışmada, lisans eğitimi almakta olan Türk Japonca öğrencilerinin anadilinde hedef dile kıyasla çeşitliliği oldukça az olan *yakuwarigo* özelliğinin hedef dilden yararlanılan kültürel öğeler yoluyla öğrenilip öğrenilemediğinin belirlenmesi, ayrıca iki dil seviyesi (“temel-orta” ve “orta-ileri”) arasında fark görülüp görülmediğinin ortaya koyulması amaçlanmıştır. Araştırmanın evren grubunu Türk Japonca öğrencileri oluşturmuştur. Örneklem grubu ise, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Japonca Öğretmenliği programında eğitim görmekte olan 1. ve 4. sınıf öğrencilerinden oluşmuştur. Çalışmadan elde edilen veriler şu şekilde toparlanabilir.

- 1) Katılımcıların Japon kültürel öğeleri okuma ve izleme oranlarına bakıldığında, her iki örneklem grubu da en yüksek orandan en düşük orana sırasıyla anime, dizi/film, manga ve hikaye/roman ile ilgilenmektedir. Fakat, 4. sınıf öğrencilerinin 1. sınıf öğrencilerinden daha fazla Japon dilinde manga, hikaye/roman, anime ve dizi/film ile ilgilendikleri görülmektedir.
- 2) Karakter özelliği *genç erkek çocuk* olan Söz 1 [Boku wa koko ni sunderundayo] için verilen yanıtlarda, her iki örneklem grubunda en yüksek sayılar sırasıyla “erkek”, “genç” ve “çocuk” imajlarında görülmektedir. Ancak, ilk bakışta 1. sınıf öğrencilerinin yanıtlarında “erkek” imajının sayısından (11) sonra en yüksek sayının boş bırakılan yanıt olması (9), 1. sınıf öğrencilerinin çoğunluğunun bu cümlenin karakterinin erkek olduğunu

canlandırabildiğini ama genç/çocuk olduğundan emin olamadığını da gösterdiği düşünülebilir. Fakat, bu cümlede “genç” ve “çocuk” imajlarının kullanımı aynı olduğundan çoğunluğun aslında tam da genç erkek veya genç çocuk karakterini doğru şekilde canlandığı söylenebilir. Nitekim hem imajlarda hem de görsel eşleştirmede iki örneklem grubu da yarıdan fazla oranda doğru yanıt vermiştir.

- 3) *Yaşlı ve kırsal kesimden bir erkek* karakterin cümlesi olan Söz 2 [Washi wa koko ni sundeorunja] için verilen yanıtlarda, 4. sınıf öğrencileri ağırlıklı olarak karakterin “yaşlı” ve “erkek” olduğunu düşünürken, 1. sınıf öğrencileri bu cümlelerin karakterinin sadece “yaşlı” olduğundan emin gibi görünmektedir, fakat cinsiyetinden emin olamamıştır. 1. sınıf öğrencilerinin kafalarında canlanan imajları yazdığı bu bölümde en yüksek sayının boş cevap olması (14), çoğunluğun bu cümledeki Japonca ifadelerle henüz aşına olmadığından kaynaklandığını düşündürmektedir.
- 4) Karakter özelliği *kırsalda yaşayan veya kırsaldan gelen genç erkek* olan Söz 3 [Ora wa koko ni sunderuda] için verilen yanıtlarda, 1. sınıf öğrencileri çoğunlukla cevabı boş bırakırken, 4. sınıf öğrencilerinin çoğu bu karakterin “erkek” ve “kırsal insanı” olduğunu ifade etmiştir. Boş cevap sayısından (17) sonra en yüksek sayının “erkek” cevabı olması yine de cümlede kullanılan *yakuwarigolara* aşına olduklarını göstermektedir. Fakat, bu özellik dışında kafalarında başka bir özellik canlandıramamaları görsel eşleştirme bölümündeki yanıtlardan net şekilde anlaşılmaktadır. 1. sınıf öğrencilerinin %41,5’i yazdıkları imajlarda doğru tespitlerde bulunmuş olsa da görsel eşleştirmede doğru yanıt oranlarının %27’ye düşmesi bunun bir göstergesi olabilir. Diğer yandan, 4. sınıf öğrencilerinin %71 oranında doğru eşleştirme yapması (burada cevap N/A olduğu için eşleştirme yapmaması) yaptığı tespitlerin doğruluğunu vurgular niteliktedir.
- 5) Diğer bir cümle olan Söz 4 [Atashi wa koko ni sunderunoyo] *hanımefendi, kibar genç kız* cümlesidir. Bu cümle için verilen yanıtlara bakıldığında, “kadın” imajının en yüksek sayıda olması, her iki örneklem grubunun da bu cümlelerin karakterinin kadın olduğundan emin olduğunu göstermektedir. Buna karşın, “genç” veya “kibar” imajının pek tercih edilmemesi, kullanılan “atashi” ifadesinin sadece kadına ait olabileceğini düşündüklerini, bunun dışındaki ayırıcı karakter özelliklerinden pek emin olamadıklarını ortaya koymaktadır. Öğrenciler cümleyi okuduklarında karakterin özelliklerini doğru şekilde canlandırabilmişlerse de genç kız dilinde kullanılan “atashi” (ben) 1. tekil kişi zamirinin genç kızdan ziyade genç yetişkin kadın için daha uygun görüldüğü anlaşılmıştır.
- 6) Bir *samuray/asker* cümlesi olan Söz 5 [Sessha wa koko ni sundeoru] için verilen yanıtlardan “sessha” (ben) kişi zamirinin anlamının bilinmediği veya hiç duyulmamış olduğu, bu nedenle 1. sınıf öğrencilerinin çoğunluğunun cevabı boş bıraktığı, 4. sınıf öğrencilerinin ise boş bırakmaktan ziyade fazlaca alakasız imaj yazdığı ve ortak bir paydada buluşamadığı ortadadır.
- 7) Karakter özelliği *hanımefendi, asil, kentli kadın* olan ve animelerde çoğunlukla hizmetçilerin “watakushi” (ben) zamiriyle *kibar, ciddi* bir tavırla karşımıza çıktığı Söz 6 [Watakushi wa koko ni sundemasunoyo] için verilen yanıtlarda, bu kullanımın katılımcıların çoğunda “kadın” imajını canlandığı görülse de diğer detaylara hakim olunmadığı anlaşılmaktadır. Öğrenciler cümleyi okuduklarında karakterin özelliklerini kısmen doğru şekilde canlandırabilmişlerse de özellikle 1. sınıf öğrencilerinde “asil, kentli kadın” imajından ziyade “genç kadın” imajının ağır bastığı anlaşılmaktadır. Diğer yandan, 4. sınıf öğrencilerinin 1. sınıf öğrencilerine kıyasla daha doğru imajlar canlandırabildiği gözlemlenmiştir.
- 8) Söz 7 [Watakushime wa koko ni sundeironodegozaimasu], genelde animelerde *orta yaşlı, ciddi, asil ve son derece kibar bir karakterin patronuna veya mevki olarak kendisinden daha üst birine söylediği* bir cümledir. Bu cümle için 1. sınıf öğrencilerinin yanıtlarında en yüksek sayı “çalışkan/ciddi” imajı için görülürken, onu “kibar” ve “kadın” takip etmektedir. Fakat yine çoğunluk cevabı boş bırakmıştır. Diğer yandan, 4. sınıf öğrencileri en fazla “asil” cevabını vermiş, onu “zengin” ve “çalışkan/ciddi” takip etmiştir. 4. sınıf öğrencilerinin yanıtlarında “genç” imajının bulunmaması, bu ifadelerin gençler tarafından kullanılmadığını bildiklerini göstermekte ve 1. sınıf öğrencilerine göre daha iyi tespitlerde buldukları anlaşılmaktadır.
- 9) *Kavgacı, kaba, serseri genç erkek* cümlesi olan Söz 8 [Ore wa koko ni sunderundaze]’deki “-daze” ifadesini, genellikle *çabuk öfkelenen, akılsız, korkutucu, havai, bayağı ve kırsal kesimden genç erkek* karakterlerin kullandığı gözlemlenir. Çoğunluğu cevabı boş bırakan 1. sınıf öğrencilerinin en fazla yazdığı imaj “erkek” ve

“korkutucu” iken, 4. sınıf öğrencilerinde bu “erkek”, “kaba”, “bayağı/görgüsüz” olarak karşımıza çıkmaktadır. Verilen yanıtlardan her iki örneklem grubunun da bu tür *yakuwarigoya* hakim olduğu anlaşılmaktadır.

Sonuç

Analiz sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde, Japon dilinde anime, manga, dizi/film ve hikaye/roman ile 1. sınıflara kıyasla yüksek oranda ilgilenen 4. sınıf öğrencilerinin yanıtlarında farklı ve doğru imajların bulunması, *yakuwarigo* kullanımına dair bilgilerin ve karakter özelliklerinin çok daha çeşitli ve detaylı şekilde edinilebilmiş olduğu, kullanılan *yakuwarigolardan* hem kafalarında canlandırdıkları imajdaki hem de görsellerdeki tespitlerin çok daha doğru olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bunda sadece popüler kültür öğeleriyle ilgilenmek değil, bu öğelerle ilgilenilen sürenin de oldukça etkili olduğunu söylemek uygun olacaktır. 1. sınıf öğrencilerinin henüz Japon dili eğitimi için yolun başında olduğunu düşünürsek, verdikleri yanıtların 4. sınıflara kıyasla “daha az doğru” olduğu gayet anlaşılabilir bir durumdur. Fakat yine de *yakuwarigolardaki* karakter detaylarının çeşitliliği ve doğru tespiti için Japon dilindeki popüler kültür öğeleriyle uzun bir süre ilgilenmek bu çalışmanın sonucunda verilebilecek en makul öneri olacaktır. Japon dili eğitimcileri olarak öğrencileri Japon dili eğitimi süresince bu yönde yönlendirmenin etkili olacağı öngörülmektedir.

Araştırmacıların Katkı Oranı

Çalışma tek yazarlıdır.

Destek ve Teşekkür

Yazar çalışma için herhangi bir finansal destek almamıştır.

Çıkar Çatışması

Yazar çalışmada herhangi bir çıkar çatışmasının bulunmadığını beyan etmiştir.

Kaynakça / References

- Kato, Y. (2017). *Yakuwarigo Knowledge among Learners of Japanese in a JSL Context*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Macquarie Üniversitesi, Sydney, Australia.
- Kinsui, S. (2000). Yakuwarigo tankyū no teian. K. Sato (ed.) *Kokugo Ronkyū 8, Kokugo-shi no Shin-shiten*. Meiji Shoin, Tokyo, 311-35.
- Kinsui, S. (2003). *Vācharu Nihongo: Yakuwarigo no Nazo*. Iwanami Publisher, Tokyo.
- Kinsui, S. (2011). Yakuwarigo to Nihongo Kyoiku. *Nihongo Kyoiku 150*, 34-41.
- Kinsui, S. (Ed.). (2014). *Yakuwarigo Shojiten*. Kenkyusha, Tokyo.
- Kumano, N. (2011). Anime-Manga no Nihongo: Kyarakuta Hyogen no Tokucho o Megutte. *The 12th France Japanese Language Teaching Symposium*. Bordeaux.
- Onzuka, C. (2011). Kankoku no Kyookasho ni okeru Yakuwarigo no Yakuwari: "Ikita Nihongo" o Oshieru Baacharuritei. S. Kinsui (Ed.), *Yakuwarigo Kenkyu no Tenkai* (pp. 51-70). Kuroshio publishers, Tokyo.
- Ushioda, E. (2011). Language Learning Motivation, Self and Identity: Current Theoretical Perspectives. *Computer Assisted Language Learning*, 24(3), 199-210.